

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. IX-987 4, 8, 10 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 69 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ (KOOPERATYVŲ) ĮSTATYMO NR. I-164 3¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ APLINKOS TERŠIMĄ ĮSTATYMO NR. VIII-1183 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 22 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MIŠKININKYSTĖS PASLAUGŲ TEIKIMO PAGAL PASLAUGŲ KVITĄ ĮSTATYMO NR. XI-2411 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GEODEZIJOS IR KARTOGRAFIJOS ĮSTATYMO NR. IX-415 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-500 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MELIORACIJOS ĮSTATYMO NR. I-323 7 IR 9 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 7, 13, 32, 34, 35, 49, 50, 51 IR 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 4 IR 5 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP NR. 21-1411(2); TAIS NR. 21-29252(3))**

2021-11-11 Nr. NV-2846

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – mažinti ŽŪM valdymo srities valstybės įmonių skaičių, sujungiant valstybės informacinių išteklių srityje veikiančias 3 valstybės įmones – *VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą, VĮ Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centrą „GIS-Centras“ ir VĮ Valstybės žemės fondą*, ir jų pagrindu įsteigti vieną naują valstybės įmonę – *VĮ Žemės informacijos centrą*, taip pat užtikrinti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijų įgyvendinimą.

3. Dabartinė situacija:

- Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtame atnaujintame Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių plane pasiūlyta įtraukti priemonę dėl VĮ Valstybės žemės fondo (VĮ VŽF), VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (VĮ ŽŪIKVC) ir VĮ Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centro „GIS-Centras“ (VĮ „GIS-Centras“) veiklų konsolidavimo ir reorganizavimo jungimo būdu ir po jungimo veiksiančios valstybės įmonės pertvarkymo į kitos teisinės formos juridinį vienetą (įgyvendinimo terminas – 2023 m. gruodžio mėn.).
- VĮ ŽŪIKVC yra viena iš valstybės ir ES paramos priemonės administruojančių ir įgyvendinančių bei Žemės ūkio ir kaimo verslo registrą ir Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinę sistemą tvarkančių institucijų, atlieka daugumos ŽŪM valdomų valstybės registrų (Ūkininkų ūkių, Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų, Fitosanitarinio ir kitų registrų) ir informacinių sistemų (Paraiškų priėmimo, Tiesioginių išmokų už pieną ir kitų informacinių sistemų) tvarkytojo funkcijas.

Be to, ŽŪIKVC atlieka viešojo administravimo funkcijas (nagrinėja prašymus ir teikia išvadas dėl kooperatinių bendrovių pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove).

- VĮ „GIS-Centras“ yra Lietuvos erdvinės informacijos portalo tvarkytojas; taip pat, kaip privatus subjektas, teikia įprastas ir specializuotas geografinės informacijos sistemų (GIS) paslaugas, kuria teminius duomenų rinkinius, skaitmeninius ir spausdintus žemėlapius, plėtoja specializuotų GIS informacinių sistemų kūrimą.
- VĮ VŽF: rengia duomenis apie šalies žemės fondo būklę, vykdo žemės išteklių naudojimo stebėseną; tvarko Žemės informacinę sistemą; įgyvendina valstybės biudžeto ir ES lėšomis finansuojamas priemones, gerinančias žemės valdų struktūras ir mažinančias apleistos žemės plotus; organizuoja žemės konsolidacijos projektų rengimą ir jų sprendinių įgyvendinimą; veikia valstybės vardu valstybei paveldint ir įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės sklypus, priskirtus žemės konsolidacijos projekto teritorijai, taip pat įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės sklypus, reikalingus valstybės biudžeto ir ES lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti; vykdo valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionus bei melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinę priežiūrą; vykdo melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos tvarkytojo bei centrinio melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos duomenų banko funkcijas; taip pat, kaip privatus subjektas, atlieka kadastrinius matavimus, rengia žemėtvarkos planavimo dokumentus, topografinius planus ir pan.

4. Projekto esmė – siūloma:

- sujungti 3 valstybės įmones – VĮ VŽF, VĮ ŽŪIKVC ir VĮ „GIS-Centras“ į vieną įmonę – *VĮ Žemės informacijos centras (VĮ ŽIC) (nuo 2022 m. liepos 1 d.)*, tokiu būdu konsoliduojant informacinių išteklių kūrimo ir palaikymo funkcijas (analitika, programavimas, informacinių sistemų ir valstybės registrų, kadastrų eksploatavimas). Numatoma, kad VĮ ŽIC tokia pačia apimtimi vykdytų minėtų valstybės įmonių šiuo metu vykdomas funkcijas;
- papildyti Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo nuostatas nuoroda į Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo 2 str. 1 dalį, kad VĮ ŽIC už šios funkcijos (kurių šiuo metu atlieka VĮ ŽŪIKVC) vykdymą būtų tinkamai įformintas finansavimas;
- patikslinti Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatyme įtvirtintą sąvoką, numatant, kad VĮ ŽIC vykdo mokesčio už aplinkos teršimą iš žemės ūkio veiklai naudojamų ne keliais judančių mechanizmų apskaičiavimo ir sumokėjimo *fakto patikrinimą* (ne *kontrolę*, kaip yra šiuo metu galiojančioje įstatymo nuostatoje – šiuo metu šią funkciją vykdo VĮ ŽŪIKVC);
- patikslinti Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo nuostatas jame atsisakant nurodyti Gyvūnų augintinių registro tvarkytojus (galiojančioje įstatymo redakcijoje VĮ ŽŪIKVC ir VMVT), ir tokiu būdu įstatymo nuostatą suderinant su Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme įtvirtintu reguliavimu, kad Vyriausybei suteikiami įgaliojimai paskirti valstybės registro tvarkytojus;
- papildyti Melioracijos įstatymo nuostatas pavedant VĮ ŽIC vykdyti melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinę priežiūrą (apskaitą). Numatoma, kad šias funkcijas VĮ ŽIC vykdo iki jas bus pavesta atlikti kitam viešojo administravimo subjektui, kuriam pagal Viešojo administravimo įstatymo nuostatas gali būti suteikiami viešojo administravimo įgaliojimai, bet ne ilgiau kaip iki 2025 m. sausio 1 d.

Projektų nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- numatoma, kad ŽŪM valdymo srities informacinių technologijų kūrimo ir palaikymo funkcijų konsolidavimas vienoje įmonėje leis padidinti turimos informacijos ir duomenų valdymo operatyvumą, optimaliau panaudoti turimus išteklius, operatyviau reaguoti į poreikį keisti ir (ar) tobulinti / kurti naujus registrus ar sistemas, dėl to VĮ ŽIC galėtų teikti kokybiškesnes paslaugas vartotojams, kartu tikimasi didesnio valdymo efektyvumo užtikrinimo;

- ŽŪM preliminariai planuoja, kad sujungus 3 valstybės įmones į vieną VĮ ŽIC, dėl bendrųjų funkcijų konsolidavimo bus atsisakyta apie 30 etatų, taip pat atitinkamai dalies administracinės ir ūkinės paskirties patalpų. Dėl šios priežasties, tikėtina, mažės bendrosios VĮ ŽIC kitos veiklos, kuri nėra finansuojama iš valstybės biudžeto, sąnaudos, todėl tikimasi teigiamos grąžos valstybei. Mažinti skiriamų valstybės biudžeto asignavimų apimties konsoliduojamų valstybės įmonių funkcijoms vykdyti nenumatoma, nes ir šiuo metu vykdomų funkcijų finansavimas iš valstybės biudžeto nėra pakankamas, t. y. finansuojama ne visa apimtimi, o tik būtiniausioms išlaidoms, taip pat, atsižvelgiant ir į nuolat didėjančias einamąsias išlaidas (komunalinių paslaugų, kuro kainas ir kt.) bei poreikį išlaikyti konkurencingą rinkos sąlygas atitinkantį kompetentingų darbuotojų atlyginimų (atsižvelgiant į nuo 2022 m. minimalios mėnesinės algos, kuri mokama žemiausios kvalifikacijos darbuotojams, didinimą; šalies vidutinio atlyginimo dydžio kilimą);
- pažymėtina, kad Projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- suderinta su Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Nacionaline žemės tarnyba, Konkurencijos taryba, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos statistikos departamentu, VĮ ŽŪIKVC. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, VĮ „GIS-Centras“, VĮ VŽF ir VŠĮ Valdymo koordinavimo centras išvadų nepateikė;
- atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas ir siūlymus. ŽŪM pažymi, kad pateiktiems argumentams dėl neatsižvelgtos pastabos dėl bendro pobūdžio nuostatos (nurodyti, kad nuo 2022 m. liepos 1 d. teisės aktuose nuorodos į reorganizuojamas valstybės įmones reiškia nuorodą į VĮ Žemės informacijos centrą) Teisingumo ministerija iš esmės neprieštarauja;
- ŽŪM pakartotinai pateikė Įstatymų projektus, patikslintus įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės pastabas (patikslinimai derinti darbo tvarka);
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė tikslinamojo pobūdžio pastabą dėl aiškinamojo rašto turinio.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektai atitinka Vyriausybės programos 138 punktą dėl valstybės valdomų įmonių valdymo stiprinimo atsižvelgiant į EBPO rekomendacijas bei siejasi su Vyriausybės programos įgyvendinimo plane įtvirtinto projekto „Optimali valstybės įmonių ir viešojo valdymo sistema“ 5.6.1 darbu – *atnaujinti Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių planą ir numatyti valstybės įmonių pertvarkymą į kitos teisinės formos juridinius asmenis, valstybės valdomų bendrovių, vykdančių tik komercinę veiklą ir konkuruojančių su privataus kapitalo bendrovėmis, akcijų privatizavimą, taip pat valstybės valdomas bendroves, kurių vertybinius popierius būtų siūloma įtraukti į prekybą reguliuojamoje rinkoje, numatytu tikslu valstybės įmones pertvarkyti į kitos teisinės formos juridinius asmenis.*

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021-11-11 antrinėje išvadoje Nr. NV-2843 pateiktą pastabą. Pažymėtina, kad Projektų paketas įtrauktas į Seimo III (rudens) sesijos darbų programą (nurodytas svarstymo mėnuo – lapkritis).

